

Regenwormen – Architecten van vruchtbare grond

Hun belang en aanbevelingen voor de landbouw

Kort

Vandaag is veel bekend over de algemene taxonomie en biologie van de wormen, maar weten we relatief weinig over hun invloed op de bodem, hun interacties met andere bodemorganismen en de invloed van landbouwpraktijken op hun populaties.

Deze brochure geeft een kort overzicht van de biologie, de ecologie en de meervoudige diensten van regenwormen aan landbouwers en geeft aanbevelingen voor de bevordering van deze buitengewone wezens in landbouwbodems.

Onderschatte werkrachten

In de 19e eeuw werden regenwormen beschouwd als een bodemplaat. Hoewel deze denkwijze is veranderd, krijgen de regenwormen weinig aandacht in de landbouwpraktijk. Zeer weinig boeren bevorderen ze actief. Toenemend zware machines, intensieve grondbewerking en intensief gebruik van pesticiden hebben op veel plaatsen de regenwormen in de velden geëlimineerd. Ter vergelijking: in een gezonde bodem van een hectare grasland bevinden zich één tot drie miljoen regenwormen.

Het aantal en diversiteit van regenwormen in een bodem worden beschouwd als belangrijke criteria van bodemvruchtbaarheid, omdat regenwormen op vele manieren bijdragen aan gezonde en biologisch actieve bodems en een betere aanpassing van de landbouwsystemen aan klimaatverandering. Aldus dragen zij bij aan belangrijkste bodemfuncties die veel positieve ecosysteemdiensten begunstigen. Vanwege hun talrijke diensten die de duurzaamheid van agroecosystemen verhogen, zouden de regenwormen meer aandacht moeten krijgen in duurzame landbouwsystemen.

Verspreiding & biologie

Met uitzondering van de poolgebieden en woestijnen, bevinden regenwormen zich in de meeste bodems. Wereldwijd zijn er 3000 soorten bekend, maar slechts 400 daarvan vind je in Europa, en zelfs maar 40 in Centraal-Europa. In akkerland worden gemiddeld 4 tot 11 soorten gevonden.

Regenwormen verkiezen medium-zware leem boven leemachtige zandgronden. Zware klei en droge zandgronden zijn niet gunstig voor hun ontwikkeling. In zure turfgronden zitten alleen gespecialiseerde soorten die zich hebben aangepast aan zulke "vijandige" omstandigheden.

Regenwormen zijn hermafrodieten en groeien langzaam, met uitzondering van de bladafvalbewoners. Er wordt maar één generatie per jaar geproduceerd, met maximaal 8 tot 12 cocons (eieren). Regenwormen leven 2 tot 8 jaar, afhankelijk van de soort. Seksueel volwassen wormen herken je aan de "genital ring" (clitellum) die het lichaam omringt.